

Å lage rundflette

Arbeidsmåte

Praktisk håndverk, høytlesning av bibeltekst og spørsmål til samtale. Vi anbefaler at den voksne på tiltaket lærer seg flettingen på forhånd. Instruksjonsfilmen kan brukes både under forberedelsene og spilles av under selve tiltaket.

De samiske ordene som nevnes underveis er etter disse fargekodene: **nordsamisk**, **lulesamisk** og **sørsamisk**. Velg gjerne ut noen av disse som deltagerne kan lære.

Man trenger **garn** (**láigi/lájgge/læjkie**), hyssing, saks og tape eller sikkerhetsnåler. Når barna/ungdommene er kommet i gang med flettingen kan læreren introdusere ideen om at trådene kan representere ulike personer i et fellesskap.

Neste nivå er å høre bibeltekster som har med fellesskap, forskjellighet og enhet å gjøre. Læreren velger ut spørsmål til samtale. Her er tanken at barna/ungdommene får reflektere fritt. Det blir opp til læreren å sette tekstutdragene i en større sammenheng, alt etter hva deltagerne har lært fra før.

Beskrivelse av flettingen (*ruvden*)

Fire tråder. To eller tre farger. Hvis man har to farger, bruk to tråder av hver **farge** (**ivnnit/bájnno/klærie**). Med tre farger er det kun én farge som får to tråder. Flettingen er lettest å få til med tykt garn. Man kan bruke dobbelt garn, men det blir litt mer komplisert å holde styr på.

De fire trådene legges sammen. Knyt en knute i den ene enden. Fest knuten til en hyssing eller en sikkerhetsnål. Bind hyssingen til et bordbein eller noe annet fast, høyt nok til at du ikke må bøye deg. Kan også festes med tape. En annen mulighet er å bruke en sikkerhetsnål som festes på buksa, like over kneet. Det finnes flere flettemetoder, og her beskrives én av dem.

Hold de to trådene med lik farge i høyre hånd og de to andre trådene i venstre. Start fra venstre side:

- Den ytterste tråden legges over to tråder og så tilbake under én tråd (se instruksjonsfilm). Etter dette har du tråden i venstre hånd igjen, men nå ligger den som nr 2 i stedet for ytterst.
- Deretter gjør du det samme fra den andre siden: Tråden ytterst til høyre legges over to tråder, og tilbake under én.
- Fortsett slik fra annenhver side helt til snoren er lang nok. Slå en knute på enden.
- Lag gjerne en **dusk** (**diehppi/diehppe/duahpa**) å ha i enden.

Bruksområde

Den fletta som man har laget kan for eksempel bli **dekorasjon** (**hærvva**) på en nøkkelring, bånd til en refleks eller et armbånd. Hvis det skal være et armbånd, pass på at det er langt nok til at det går over hånda, og kort nok til at det ikke faller av.

Tradisjonelt brukes **runde bånd av fire tråder** (**vuelpie**) blant annet til knytebånd på votter og belter. Fargene på båndet er da de samme som på vottene eller beltet. Denne typen bånd brukes også som

slitekant nederst på kofta. Det er ulike fargetradisjoner på ulike steder. Rødt, blått, hvitt, grønt og gult regnes som tradisjonelle samiske farger. Etter hvert som andre farger er blitt tilgjengelig er det også blitt vanlig med lilla, rosa og oransje.

Åndelig vinkling

Fargesymbolikk:

Det finnes flere måter å legge betydning til ulike farger på. Ulike steder og slekter har sine tradisjoner, og nye oppstår etterhvert. Her er noen mulige fargeassosiasjoner med åndelig vinkling:

Blå - vannet, til å drikke og fange fisk: Skaperens gaver som opprettholder livene våre

Rød - sola og bålet: Kristus som livets lys, Han gir oss varme som vi kan møte andre med

Gul - dyrene: Gud har bedt oss om å ta vare på dem

Grønt - hele naturen: Skaperverket i sin helhet, alt henger sammen på bestemte måter

Hvitt - lys: Lyset hjelper andre farger å tre frem, man ser klarere

Fellesskap:

I kristen sammenheng er fellesskap veldig **verdifullt (árvvolaš/árvulasj/vyörtegs)**. Spesielt fremheves det å være sammen med andre kristne. I tredje trosartikkel kalles det for "de helliges samfunn", og gjelder alle troende i hele verden.

Når du fletter kan du velge at hver av trådene representerer en person. Tenk på fire personer i livet ditt. Disse personene møter hverandre, leker sammen, bytter plass og lager på den måten en flette, et vennskapsbånd. Når en tråd går over en annen kan det for eksempel være å si hei.

En annen mulighet er at trådene står for **kristne (risttalaš/ristagis/kristeladtje)** mennesker på ulike steder. Når du fletter går de forbi hverandre, legger merke til hverandre, og begynner å snakke med hverandre. Hvis trådene er lange, blir det fort litt rot, noe som kan symbolisere uenigheter som må greies opp i, for at det ikke skal bli knute. Etter hvert har de møttes mange ganger og begynner å bli kjent.

Bibeltekster og forslag til samtale spørsmål:

Der to og tre er samlet (Matt 18, 19-20)

- Hva mener du er annerledes med å be sammen med noen enn alene?
- Hva betyr det at Kristus er tilstede når flere er samlet i Hans navn?
- Er én måte å be på bedre enn andre? (Dette gjelder også bønn på forskjellige språk)

Pinseunderet (Apg 2, 1-8)

- Hvordan kan ulike språk være en utfordring i et kristent fellesskap?
- På hvilken måte kan forskjellige språk være en berikelse i lovprisningen?
- Hvilken type innsikt kan man nå ved å bli kjent med andre språk?

Ulike lemmer på Kristi legeme (Rom 12, 4-5)

- Hva tror du menes med at vi er ulike lemmer på Kristi kropp?

- Hva kan det bety at vi er hverandres lemmer?
- Tror du oppgavene du har i hverdagen betyr noe for Gud?

Dere er alle én i Kristus (Gal 3, 27-28)

- Betyr det at alle er én i Kristus, at alle skal være like?
- Bør alle i kirka være kristen på samme måte?
- Hva er felles for alle kristne?

Kilder

Bibeltekster på tre samiske språk: <https://www.bibel.no/Nettbibelen>

Lulesamisk **duodje**: <https://duodjebloggen.wordpress.com/>

Lulesamisk ordliste: <http://gtweb.uit.no/webdict/ak/nob2smj/index.html>

Nordsamisk **duodji** – **ruvden**: <https://duodji.wordpress.com/2010/04/04/oppgave-fletting-med-fire-trader/>

Nordsamisk ordbok: <https://sanit.oahpa.no/nob/sme/>

Sørsamisk **duedtie**: Dunfjell M H, Steinfjell U: Aerpiemaah toe - Åarjelsaemien duedtien baakoe. Saemien Sijte 2018.

Sørsamisk ordbok: <https://baakoeh.oahpa.no/nob/sma/>